

рнативній групі – 0,0100 ($P < 0,05$). Більш розповсюдженими у хворих тварин були також алелі $V_1G_2KE_1'F_2'O'$, $V_1P_1G'Y'$, V_1P' та QE_1' .

З іншого боку виявлені алелі, які мають підвищену концентрацію в групі здорових корів. Частота алеля $V_1QA_1'P'Q'$ у здорових тварин знаходилася на рівні – 0,0264, а у хворих – 0,0141. В лінії Андалуза червоної степової та в лініях червоної датської порід у лейкозних корів його взагалі не виявлено. Частота алеля $I_2E_1'G'G''$ у здорових тварин становить 0,0331, а у хворих – 0,0126 ($P < 0,05$). В лініях Міномета і Андалуза взагалі не виявлено хворих корів-носіїв даного алеля; в той же час у лейкозних тварин англеризованої худоби його частота склала 0,0206, а в альтернативній групі – 0,0619 ($P < 0,01$). Алелі $V_2O_1Y_2D'$, G_2I_1 , $G_2Y_2D'E_1'F_2'J_2'O'$ та $O_2A_1'J_2'K'O'$ також були більш розповсюджені у групі вільних від захворювання корів.

Таким чином, імуногенетичний аналіз виявив відмінності в частоті захворювання лейкозом корів-носіїв окремих антигенів та алелів В-системи груп крові. Встановлена міжгрупова різниця в захворюваності лейкозом червоної молочної худоби, а також у потомстві бугаїв-плідників та парах мати-дочка. Виявлені закономірності доцільно використовувати в селекції червоної молочної худоби для підвищення стійкості до цієї хвороби.

УДК 636.32.38.084

РІСТ ТА РОЗВИТОК ЯГНЯТ, ОДЕРЖАНИХ ВІД МОЛОДИХ МАТОК РАННІХ СТРОКІВ ЗАПЛІДНЕННЯ

М.П.ЗАКУСІЛОВ – к.с.-г.н., Білоцерківський державний аграрний університет

В проведених раніше дослідях (М.П.Закусилов, 1987) було встановлено, що ярки породи прекос яких вирощували інтенсивним методом в 9 місячному віці, при досягненні живої ваги 45-46 кг, стають повністю статевозрілими і достатньо добре запліднюються. Але, що стосується розвитку самого приплоду, одержаного від цих ярок і його послідовних продуктивних якостей, то ці питання були висвітлені недостатньо. В зв'язку з цим виникла потреба в більш детальному вивченні цих закономірностей.

Вивчення всіх цих особливостей було проведено в ході завершення досліджень по розробці фінішних кормосумішок, призначених для ремонтних ярок на заключних стадіях вирощування.

Контрольну групу ярок вирощували традиційним методом: з 4-х місячного віку їх годували стандартними раціонами, до складу яких входили грубі, соковиті та концентровані корми і які використовували в господарстві на протязі останніх 3-х років, згідно норм ВІТа (1985). При досягненні молодняком 18 місячного віку проводили їх штучне осіменіння з послідуочим детальним вивченням якісних і кількісних показників одержаного приплоду.

Дослідну групу ярок вирощували інтенсивним методом: з 4-х до 8-ми місячного віку їх годували повнораціонною фінішною кормосумішкою слідуочого складу (в % по масі): солома ярових – 30; зелені корми – 43; дерть зернових – 25; монокальційфосфат – 1,6 і сіль кухонна – 0,4. В 1 кг такої суміші міститься – 0,45 кормових одиниць і 40 г перетравного протеїну. Рівень годівлі ярок, в цей період, перевищував норми ВІТа (1985) на 10-15%. При досягненні тваринами живої ваги (у 8,5 міс.) 44,3 кг і доброго фізіологічного розвитку їх запліднювали. Потім у віці 18 місяців цих же молодих маток знову запліднювали вдруге.

Ріст та розвиток одержаних ягнят контролювали за допомогою зважування при цьому також брали основні проміри їх тілобудови. В результаті проведених досліджень було встановлено, що вихід ягнят в контрольній групі тварин складав 110%, а в дослідній – по першому ягнінні становив 80%, по другому – 100%. Одержаних ягнят вирощували разом з матками до 4-х місячного віку з підгодівлею їх грубими, соковитими та концентрованими кормами згідно нормів ВІТа (1985). Умови утримання ягнят також були однаковими. Зміна живої маси ягнят за 4-х місячний період вирощування представлена в табл.1, а проміри тілобудови в табл.2.

Із даних табл.1 та 2 видно, що ягнята, яких отримали від молодих маток раннього строку запліднення, в подальшому добре росли і розвивалися і нічим значно не відрізнялися від ягнят, одержаних від ярок, яких запліднювали у 18 місячному віці. Проведена в подальшому (в 9-місячному віці) оцінка м'ясної та вовнової продуктивності молодняка одержаного від раннезапліднених ярок була достатньо високою. Так, жива вага баранців та ярочок у 9-місячному віці відповідно складала 48 і 44 кг від них було настрижено по 2,8 і 2,4 кг пояркової вовни.

Таким чином, проведені дослідження показують, що ранне запліднення ремонтних ярок скороспілих м'ясо-вовнових порід у 9 місячному віці при покращених умовах годівлі та утриманні цілком можливе і доцільне. Ягнята, яких одержали від цих ярок, характеризувалися добрим ростом та розвитком, а також високими продуктивними якостями.

Таблиця 1 – Динаміка росту живої маси ягнят ($X \pm m$), кг

Вік, місяців	Ягнята одержані від молодих маток		Ягнята одержані від молодих маток дослідної групи			
	ярочки	баранчики	по першому ягненні		по другому ягненні	
			ярочки	баранчики	ярочки	баранчики
При народженні	3,45±0,16	3,68±0,20	3,37±0,12	3,80±0,16	3,63±0,18	4,02±0,18
1	9,45±0,18	10,1±0,26	9,4±0,16	10,1±0,17	9,76±0,20	10,3±0,26
2	15,4±0,21	16,4±0,23	15,7±0,32	16,9±0,24	14,5±0,33	16,8±0,40
3	18,70±0,33	20,5±0,31	18,3±0,25	19,6±0,26	17,9±0,29	19,8±0,33
4	22,3±0,23	23,1±0,32	21,2±0,66	22,8±0,31	21,0±0,46	23,3±0,36
Середньодобовий приріст за 2 міс., г	199	212	206	221	181	213
Середньодобовий приріст за 4 міс., г	157	162	146	158	144	160

Таблиця 2 – Проміри ягнят дослідної та контрольної групи ($\bar{X}$), см

Проміри	Контрольна група		Дослідна група (по першому ягненню)		Дослідна група (по другому ягненню)	
	ярочки	баранчики	ярочки	баранчики	ярочки	баранчики
При народженні (вік 3 доби)						
Висота в холці	36,0	38,0	35,0	36,0	38,0	39,0
Глибина грудей	14,0	16,0	13,5	16,5	14,0	17,5
Ширина грудей	9,0	10,5	9,5	11,0	9,5	12,0
Коса довжина тулуба	30,0	32,0	31,0	33,0	29,0	34,0
Обхват грудей	38,0	43,0	37,0	42,0	38,0	43,0
Обхват п'ясті	6,5	6,5	6,0	6,5	6,5	6,5
В 4-х місячному віці						
Висота в холці	48,0	52,0	48,5	52,5	49,0	53,0
Глибина грудей	21,5	24,0	22,0	24,0	21,5	23,0
Ширина грудей	17,0	23,0	18,0	24,0	17,5	22,0
Коса довжина тулуба	54,0	58,0	53,0	58,0	55,0	56,0
Обхват грудей	67,0	74,0	65,0	75,0	67,0	73,0
Обхват п'ясті	7,5	7,5	7,0	7,5	7,0	7,5

Література:

1. Закулилов М.П. Разработка схемы кормления ремонтных ярок при интенсивном их выращивании. Автореф. канд.дисс., УСХА, К.: 1987. -24 с.
2. Калашников А.П., Клейменов Н.И. Нормы и рационы кормления с.-х. животных. М.: Агропромиздат, 1985.-С. 173-174.